

moueri. Et neg. min. q^a ipse qⁱ dicitur requirit ad uisionem n^o q^d
dicitur in instanti a corpore q^o actuali moueri ita Curio. Dicere
poterit nos uidere corpus illud in instanti, n^o in uidere illud q^o moueri
nisi fixis oculis qⁱ temp^e uisionem conseruemus, nec in hinc inferat nos
uidere illud corpus ingere, Et n. neg. sequentem q^d n. ipse n^o dicitur
si in tempore cum sit prius motu qⁱ n^o datur nisi in tempore.

Dicit 2° res qⁱ moueri in qⁱlibet instanti motu h^oc nouam
ratioem distantia a h^oc a qⁱ: Et ingit in instanti moueri. Dicitur
g^o conueniam h^oc n. in qⁱlibet instanti nouam ratioem, n^o argui tam
in ipso instanti, si in tempore imm^o antecedente in qⁱ mouetur.

Dicit 3° corpora gloriosa diuersum inuicatum & qⁱ cele-
ritate p^ocurrunt teste D. Augustino: Et in instanti mouerunt.
Et diuum Augustinum est ad hunc illa corpora max^o celestitate
posse longam distantiam superare n^o in instanti p^ocurrere.

Ita 2° Angelus seu ira separata potest moueri in instanti
Et neg. q^d h^oc est in qⁱ refutatio e^t qⁱ h^oc inuicula. Dicitur in 1° sol uno no-
mento transmittit lucem in totum nostrum hemispherium, q^a n^o h^oc
contrarium dicitur Angeli et sic n^o h^oc contrarium, Et in instanti po-
terit p^ocurrere aliqd^o spatium. Et neg. aut n^o. n. id^o in lux e^t in
instanti in toto nostro hemispherio q^a n^o h^oc contrarium. Et qⁱ ita
affundit, ut n^o ad huius part^o, qⁱ e^t in uno spatio ad aliud transit, q^d
in contigit et qⁱ moueri, q^a ab uno loco ad aliud transit.

Dicit 2° corpus id^o moueri in tempore, q^a constat p^oter, qⁱ:
rum una n^o potest occupare locum, quem altera occupabat, nisi
necessitate et in tempore: Et Spiritus n^o h^oc ipse: Et in instanti po-
terunt moueri. Et neg. mai. corpora n. id^o requirunt temp^e, dum
mouentur, q^a in suam rubiam respondent spatia q^o n^o p^oterunt qⁱ:
currere nisi deserendo unam illis spatia p^oter, qⁱ est aliam.

Ita 3° et sal diuinitas potest dari motus in instanti
neg. q^a motus e^t sp^oritu necessitate et continuus, qⁱ h^oc n^o est u^o da-
reri in instanti: Et nec diuinitas poterit e^t in instanti aliqd^o
esse et n^o esse motus.

Colleges e^t posse dum in instanti dari e^t Petro. Et in tota
spatiali inuicitudine, qⁱ datur inter Mysipponem et Eboram, n^o in
posse efficiere ut Lutetia hinc efflet, in uno instanti ad Eboram
p^ocurrat.

16342°

Colliget 2° est mo Deum daturu e' corpori h' in die
iudicij ut resurrectio fiat in instanti. Vn' id q. conerit Petri ad-
sari debeant. hec adensatio n' fiet q' m'ltum, id dabit Deus
e' uerit' sub illa adensatione et n' dabit illi e' r'at'ali:
one in q' exant.

Nec dicat tunc data' ire uacuum q' ex q' uicinum in
instanti n' poterit occurrere, et occupare sp'atium qd' adierit q' ra-
refactis, et in instanti adensatis occupabati. Q' n. Deum
tunc teneri adstantum e' alteri corpori d' q' sp'atium illud in
eod' instanti repleati.

Q'ta q' si d'us infinitum impulum lapidi imponeret, et
cum eo conuinceret moueri lapid' in instanti? q' neutram p'ion au-
ref imp'at absolute, neutram absolute completi. At q' ex hypo'ti-
fore ut lapid' moueret et n' traueret sp'atium in instanti: 1^m
q' a' uir' illa impulsiua, e'et in finita: 2° moueret lapidem
max' ueritate, q' d' sola momentanea, in successiue. n' n' p'ot
dari ueritas max' q' n' sit diuisibilis, acq' n' p'ot' dari alia
maior. 2^m q' a' q'ntumq' sit uir' illa n' p'ot' ut lapid' palma-
ris in eod' instanti reat' decem palmis uolunt q' a' q'nt' dependat:
3° descendat e'et in tempore. ta' h' dem' p'ot' Deum infinitu
impulsiu' mouere, negari debem' p'ot' infinitum impulum ad
mouendum lapidem sit' applicari ex requ'antia q' regredi,
qd' n' motus e'et et n' e'et in instanti.

Caput 7^m. 8^m. 9^m. et 10.

Questio .i.^a

U'ne aliquid in instanti moueri possit? ^{indivisibile} p' se moueri pot'

Q' neg' ita p'ot' et q' d' q' moueri p' se conuenienter succel-
sive p' h' sp'atij qd' p'ur'it, et partim e' in t'io a q', partim in
t'io ad quem: id hoc efficere neg' q' d' e' in se indiuisibile: 3°
in diuisibile, p' se neg' moueri successiue Vn' si punctum diuinit'is

separare & moueri continue. Id dixerit.
Colligat in 2° diuinitas potest quantum respondere spatio diuini-
sibili (ut est Angelus. &c. q. 1° et 2° h^o p^o), et tunc moueri per
se. Et generaliter affe. q^o d^o potest resuere in g^o diuisibili mag-
no min^o sup^oatum extendi in loco minimo, q^o uisum in corpore. In
h^o Domini in Eucharistia. q^o potest tribuere puncto min^o ubi
di diuisibilitate, & in loco diuisibili.

Colligat 1° quantum globi n^o p^o modum continuu
subire, id est globi, et p^o accipit, h^o globi uoluntate p^o moueri,
t^o aeris ambientis, quem decurrit n^o t^o plani sup^o q^o ferti, in
plano n^o sunt puncta continua, id dixerit.

Colligat 2° n^o req^o ex eo q^o punctum moueri t^o continui
sup^o planum constare planum ex istis indiuisibilitatibus q^o tunc punc-
tum n^o requirit ad h^o locum ad planum q^o in n^o requirit, si per
se sup^o planum moueri, ut ex h^o requirit planum constare
ex indiuisibilitatibus in.

Colligat 3° immo potest instans, q^o punctum tangit planum
moueri p^o ipsum punctum cum immo potest n^o p^o uerit, n^o t^o mo-
ueri t^o mi, ut n^o opus e^o, ut illi ut in plano t^o alij pars
continui, q^o sic diuisibilitatibus.

Colligat in globi ex se inferiori q^o planum tangit, n^o cessat a
motu: q^o n^o est t^o aeris ambientis, id est in planum q^o in diu-
sibile, q^o punctum duntaxat contingit continue moueri se p^o p^o
tam p^o continue moueri, cum globi t^o illi, illi q^o inter-
uentu ista tangit planum. Et est si globi ex se inferiori
q^o in uerit istis puncti planum tangit, n^o cessat p^o p^o
id in uerit in eundem p^o, et comparat^o plani continue mo-
ueri. Deo. n^o d^o n^o uerit a motu, q^o n^o intermittit contac-
tus dixerit, nec utrum uerit instans, cui uerit contactus
n^o uerit.

Colligat 4° Angelum, q^o ad punctum se colligat n^o p^o mou-
eri ut motu continuo, sicut nec puncti moueri, ut q^o n^o. A. h. apparet
Angelus p^o se posse punctum separabile motu continuo, loquens de Angelo,
q^o uerit extensionem uerit diuisibilem spatio diuisibili uerit, in
hoc n^o puncti uerit moueri ut moueri in globi, n^o t^o mi. Id t^o
dixerit.

Finis libri Sexti,

lib 79.

Liber Septimus Physicorum

Capitulum I.

Quaestio Unica.

Nunquid omnia quae moventur ab aliis moventur?

Quaestio 1^a De eo quod motus Physici moventur ab aliis moventur? *De Affe*

1° *Pro* De eo quod motus uniuersa quae impossibilia sunt ut idem in eis. *Dem* *Pro* sit in actu et in potentia existat. *De* ut sit actu. *ca*: Adum ut duo et potentia calidum per eundem calorem a hoc est, et 2° *esse* calidum ut duo: De id quod mouet ad aliquid per am hinc eam actu si est in uniuersa et quod mouet hinc eam in potentia. *Go* est idem quod mouet et quod mouetur.

Pro 2° absolute De omnibus uentis moventur a suis *Pr*: elementa dum loca naturalia petunt a suis generis: *ri*: reliquae quae moventur in loca sua moventur ab externo motore, et quae accipiunt impulsus: *Go* omnia quae Physice moventur ab aliis a se ipsis moventur.

3° *De* motus Physici recipitur in materia ut in quod, ut illi: *ca*: et sit: De sit distinguuntur a materia: *Go* quod mouetur ab illo quod mouetur.

Quaestio 2^a De emanationibus, quae spirituales potentiae, ut intellectus et uoluntas a subiecto oriuntur et se habent agens et patientis? *De Affe* *Pro* materia autem est a quod habet potentiam emanantem et in quod recipiuntur: *Go* eadem est et agens et patientis in illarum. *De* ubi subiecto autem est eam effectiuiam potentiam a patientem, De in se eam causa priores, et generantibus. *Un* adhuc manet quod si loquimur de agente ad a quod ad a patiente distinguuntur, distinguuntur in generationem et a se a tota anima.

Quaestio 3^a De modo intellectus et uoluntas suas efficiunt operationes sit idem se quod agit, et quod patientis *De* de materia aliquando et materia

ut quodammodo intelligitur ut cum ipse intelligibilis dicitur congruere, quem in
ipso, id in se in se recipit. Et quodammodo Angelus concurrente, ipsi subiecta cum
suo in se dicitur congruere et in se ut quod, et in se ut quod recipi
tur. Deinde in opore afferente in se dicitur et ad alio ubi.
ut esse. Et si agens dicitur a patiente, ut per, in opore negante
ad hunc concursum. Et agens et patiente dicitur ad hunc concursum.

Qua 1^a. Et alij dicitur quod se habet directo a se ipsa possit
intelligi et neg. et negati quod idem in se, et se in actu
et in potestate. Unde dicitur in calore uentriculi hunc, uentricum, esse
in se calor in alij se residens in ead remanentem et se intendit et
id quod (teste Galeno) circumiecti aeris frigidi curis inspiracula restit
git et spiritus, et calor uentriculi sunt, in se coarctat non foras
exumpant et fit ut in se maior copia caloris et spirituum
aservantur tempore frigoris, quod per actionem, quod per spiracula clau
dit calorem auget: et ex oppositis tunc tempore calidis minor copia
dati caloris quod calor hanciens spiracula relaxat, quod calor
in spiritibus existit.

Alij 2° lucem intendi a se per actionem non directe sed reflexe
et per rationem, reflexum, et reflectere per se ulterius
componat quod impeditur a corpore opaco ne ulterius tendat. Nam
dicitur de uoce quod repercutitur, dum fit echo.

Alij 3° illud effatum dicitur unita potestatem agere non illa ac
cipiendum, nisi dicitur illa, seu dicitur se ipsam, ac se intendit:
id quod per se in se dicitur ad hunc, et per se intendit:
extensionis ipsi dicitur per se ad se in unum accedunt, et
partiales ad hunc magis coniungunt, et per se fortius alio ingredi.
id de his alia.

Qua 4^a. Et si in se calida uentis impedimentis naturam frigi
ditate relapsa? Et in se me subiecta dicitur quod illa frigiditas non illi
a ma, cum ma non sit actua: quod a se, non accidentaliter: quod subiecta
non quodammodo a se ad hunc et principali: quod in se dicitur et per
natura ipsi composta. Unde per se bene possit subiecta et primum in unum
emanationis, quod non est rigida alio: et talis se aqua emanationis
illius, quod dicitur primum frigiditate usque ad summum, nisi uentis impedi
mentis. Et dicitur de se in frigiditate, dicitur de igne in calore,
et sic de caliditate.

Hinc colligitur

Hinc colligitur 1° n^o reduci aq^m ad frigiditatem a calore amb
 ente, ut pat^r q^ondo aq^m frigiditatem p^olita in uacuo recuperaret.
 Colligitur 2° n^o reduci ad frigiditatem a p^oliti ipsis aqua^m inter
 h^olenti^oq^o: h^o n^o l^o essent sume frigida, et hoc n^o, 1° calor po-
 test eas p^oliri ab illa summa frigiditate desiccare, et q^o alioq^o
 ex p^oliti p^oliti aquam e^o in medio frigidam dum calerit, l^o
 essent frigida n^o in sumo gradu et tunc n^o p^olissent aq^m deduce
 re ad amplorem frigiditatem: Goetta.

Q^ota q^o ut in effe. m^ontus cordis? h^o e^o anima
 q^o cor mouet in uentru facultatis motiua, q^o in corde in h^oret h^ol
 1° a h^ol m^ont? max^o uitalis: Go n^o e^o a max^o p^oliti, uita, q^o l^o
 e^o anima: dum aia n^o e^o imm^o p^oliti uigilante actionis, q^o l^o ill^o.
 1° localis: Go iam altiorum dicit m^ontante p^oliti motiua.

Tam ut h^ol m^ont dicit ab anima, et recipit in ma cordis
 in e^o h^ol d^oliti d^oliti in^o agens et p^oliti in^o in h^ol p^oliti corpo-
 ris, nempe uita, q^o d^oliti uita in m^ont, eodem in aliarum
 partium corporis in q^o recipit dum ad illas trahit, cum ab illis
 n^o eluati, id ab aia in q^o d^oliti uita e^o, et q^o h^ol m^ont id^o
 uita uita in q^o e^o a p^oliti motiua, q^o ab aia in q^o d^o
 dum uita uita ex o^oliti. Non requit in h^ol m^ont antecedente
 uita uita q^o cor suggestit opero^oliti sensuum ut p^oliti q^o
 illis uita et spiritibus ad suas op^oliti imperiat.

Caput. 2^m.

Quaestio. 1^a.

Num de quod 1° mouet, sit e^o oporteat
 cum eo quod mouet?

1° h^ol ita claris p^oliti. 1° agens q^o p^oliti 1°, et nullo me-
 diante agit et mouet p^oliti e^o debeat ei, q^o mouet? h^o
 affe. 1° q^o si agens in rem d^oliti p^oliti operari, q^o ope-
 rari e^o medium, n^o debeat p^oliti uita agendi in medio, Go

in gl'bet distantia possit agere illud operari, acim n' h'it igla.
ram limitatam. 2° H'ic. n' pot' pducere lucem in orbem aeri
qu' illam pducit p'riq' in orbem h'nd: q' nec poterit pducere in ter:
ra muret, nisi p' alias gl'betes, q' fundat.

3° ex eo na' abhorret uacuo, q' n' possit recipere influxus
calidus: at q' si calum possit agere in rem distantem n' agendo
in medio n' impediventi influxu ex eo qd' medium est uacuum
go etc.

Hinc colligitur q' magnetem n' i' agere in remdum, qm'
in p'prium q'ndo abrah'it ferrum media gl'betate, qm' n' se
fundit, q' gl'betas ideo n' abrah'it aerem. H'ic q' e' r'is mediq', n'
qd' in illo n' recipiatur, et q' n' i' subim' capax' h'ic' eff'it, ut mi:
sitt in luce r'is, q' n' calefacit calu' h'nd q' qd' transit in mure.
Dum sublu' narem, quem calefacit, de Magnete multa exudite
Cur'q' a'ito 3°.

Colligitur 2° eos q' fascinare consueverunt n' effundere gl'betem
malignam in rem distantem qu' p'riq' eam effundant in aere p' quem
transit ad eos q' fascino ledunt. De fascino agit l'ussy a'ito
4° ubi docet ad h'ic' p' gl'betem malignam, q' regreditur ab uentis
et p'ique ab omib' fascino'is uiri seu femine q' p'lesunt fas:
cinare s'bet p'ique i' e' quicq' abatis, h'ic' dupl'icet in oculis
pupill'is.

Colligitur 3° Percutium q' uocati Echemis seu Demora
et Navigia detinet, n' agere at' in remdum, qm' p'p'ri' in p'
pingum, q' p' gl'betate, qm' mittit in Narem s'bet illiq' impulsu'
h'betare, et sic illi qm' cursu' retardare: de hoc a'ito 5° idem
qm' uelimitib'.

Colligitur 4° lebetis aqua pleni fundum imp'it' igni
ex eo n' calefacere tantu' q'ntu' reliq' p'is lebetis calefaciunt. q'
ad fundu' lebetis sunt p'is aq' p'f' d'ic'is, et exasperat, q' se in
gros fundi intromittunt. n' h'ic' inde seq' ignem calefaciente
pducere mai' calorem in remdum, qm' in p'prium: p'is. n. aqua
q' sunt ad mediu' et ad os lebetis ex eo sunt calu'ior'is
qm' fundum, q' calor n' p' lebetis fundu' id' p' gros' lateru'
et q' os lebetis in aquam agit uehementiq' h' minorem re:
sist'entiam. De d'ni de uentis, q' ignis calefacit h'ic' ita ut in eo
oua

qua figurati qd dicitur in charta qazyraea, quiza exremti.

Obijes 5° acta Phantasia n' concurrere esse ad acta appetitiva, acq' n' agere in appetitu a se remoto. Ad si oppium di casti, intelligitur castus concurrere, q' tunc iud' aia mo-
na Phantasiae dicitur ad appetitu actum appetendi q' acta tribuit ut ut' etiam composito, ut iud' p'ati. Lujes infideli i' Chantansia. Ad veras deficiuntate latiq' ali bi. *

Colliges 6° aliq' u' mouendū in via q' n' assistunt, p' se ipsa rei mde de q' sua ut. d'q' h'q' in d'ia ab illis separata, ut d'q' is q' lapidem sursum iacet in ipso in lapidem impulsu impo q' legis de incog' p' se ferat. N' corpus granu' ut leuium p' genitor' q' motu' in ipso actu conuerti fuerit, q' tribuerunt granitati et leuitati ad natia loca p' tonda neutrum agit in remde cum se p'ima p' uirtutes comonitales. Ad 7° agit Auro de causa mdeq' assistit q' e' aerem i' tempo impudentem, 7° impulsu a p'iore impulsu de q' cubitatione alibi ex p'fesso. *

Ouarstio 2^a

Possit ne aliqd' assumi a Deo vt instru- mentvm ad agendū in re distāte?

Res affe 1° q' instrum' potest agere Vbi causa p'ialis q' assistit ut per in p'ductione mury a dote distāte q' q'libet p'ximam generata: 2° etiam instrum' operabili, ubi assistit i' p'xim' uirtute, q' ipsum instrum' sit instrum'. Ad Deus i' p'ialis et ubi 3° q'libet res ut instrum' Dei p'it eleuari ad agendum ubi p'ensūit.

Ad 2°, q'libet i' defectu ignem tartarum torquere Da mones, q' hoc aere diuagantur, ut instrum' Physicum iustitio diuine: 3° similit' de alijs id dicit. 3° q' humanitas Christi ut diuinitatis aganum miracula edebat ut ubi n' erat opa ha-
manitas: Ad hec edebat ut instrum' Physicū. 4° etia.

Dices 1° res in loco ubi n' e' her se, at si n' existat ali- ubi: Ad a n' existente re n' pot' egredi actio: 2° nec a exist-
tente re in loco in q' ipsa n' e'. Res neg' mai. q' n'is enim

res n̄ existat in loco illo, in q̄ operaretur, q̄ tunc alibi existeret pos-
set & Deo eluare ut actioe edere, ubi n̄ erat cui actioe dabit
Deus eē dependēter & talis instrō q̄ peculiariem concursum, q̄
ipsam actioem in m̄ imprimat in subitō distans.

Uicq̄ 2° si n̄ est Deo ubiq̄ n̄ possit ubiq̄ operari. So-
net aliqd̄ instrū ubi n̄ e. Sp̄ neg. contrariū, et mai. rāo e q̄ si
Deo n̄ est q̄ se ubiq̄, n̄ possit eē a lūcti rāo e. q̄ est prin-
cipalij rāo Deij, et ipsum Deum eluaret ad agēdū ubi n̄ est.
q̄ pacto e instrū ut ubi q̄ se n̄ est.

Caput 3^m

Quæstio 1^a Sit ne ad solas 3as species qualitates p se alteratio?

Q̄ta 1^a q̄ pacto accipiunt alteratio in hoc loco? Sp̄ accipi q̄ motu q̄ inuē-
tū tenentē qualitates arit̄ n̄ q̄libet, sed huiusmodi, ut in eas
peculiaris rāo subitō aliorum peridicatis, ad q̄ requiritur dū condi-
tioes. 1^a ut q̄libet n̄ sit id se cum aliq̄ ut illiq̄ acquisitiones con-
sequenter ac q̄rati, ut acq̄riti figura q̄ acquisitionē q̄libet.
2^a conditio, ut illa q̄libet hiat aliam contrariam in subitō p̄-
existente, q̄ illiq̄ acq̄ritio, ut d̄ h̄o 2^a q̄ p̄cipuē q̄m
n̄ h̄it̄ iud, et uirtutes, q̄ acq̄ri possunt, q̄ p̄uēcant erroes,
sive uitiis.

Q̄ta 2^a v̄ h̄ec alteratio ad solas 3as species qualitates q̄ se
dabit? Sp̄ hanc alteratiōem ad solas n̄ h̄ ad oīs qualitates 3as species
q̄ se dabit. Q̄ta 1^a pars q̄ in illiq̄ 3as species qualitatibz dantē illa
dū conditioes: q̄ in illiq̄ h̄ dabit alteratio. 2^a sp̄ q̄ lumen,
et odor sunt qualitates 3as species: quum illud n̄ h̄t contrarium,
h̄c et si h̄ant n̄ h̄ nec d̄ h̄ in subitō p̄existit: q̄ n̄ ad oīs
3as species qualitates dabit alteratio.

Allyg^o

Colliges 1° n^o deficiere in conditione sanitatis & aegritudini
nulla. n^o ex his aegriti consequenter ad aegritudinem alicujus
q^ualitatis, 2° q^u n^o distinguat^{ur} id est ipsa met^{em} aegritas q^ualitatis
q^u n^o redundabat ut ho^{mo} dixerit dorosto^{te} et^{iam}.

Colliges 2° candorem Nivis q^u fit ex nube trarie alteroim
q^u candor calens veneti hinc contrarium q^u tenet contraria ha.
bent illa q^ualitates, ex q^u p^{er} mixtis oriti candor ut q^uo reate
ab illis diversum. Vnde illa conditio q^u requirit contrarium im.
mediatum intelligit^{ur} ut de q^ualitatis q^u p^{er} mixtis accunetur
ex q^u 2° est candor. q^uo et^{iam} de aliis colorib^{us} imo et^{iam} de
saporib^{us} et^{iam} m^{odis} lussum de odorib^{us}, Vnde videtur n^o recte sugra-
visse odorem in q^ualitatis 3° q^u n^o dabat^{ur} alteratio.

Finis libri Septimi.

Liber Octavus Physicorum.

Caput 1um et 2um.

Quaestio 1^a.

Quid creatio sit, et quo pacto à conservatōe distinguatur?

Q^{ue} 1^a q^uo sit creatio? Sic definit. Creatio est aliquid ex nihilo generatio. Si proprie accipiatur est comprehensio creatioem rerum per se subsistentium ut sunt Angeli, et aia roatij, et corpora celestia. Si improprie comprehenditur est creatioem illarum rerum, q^uo nullo p^{re}sentante subitō q^uo ad eas naturam hanc p^{er}eam, fiunt, sive p^{er} se subsistant, sive n^o in m^o et gratia d^{omi}ni creari.

Dist^{inctio} 1° aia roatij est in corpore nec illi tribuuntur actioes q^uo supposito: q^uo n^o est p^{er} se subsistens. Et neg^{atur} contrarium q^uo aia est incorporea et in in h^{ab}eret in illo ut acciens; nec dependet ab eo ut sua mat^{er}: q^uo n^o illi n^o tribuuntur de nominatioes intellecti- gendi, utendi, etc. Ex eo est q^uo aia pars h^{ab}et, cui ut illi de no- minatioes p^{ri}ncipate conveniunt q^uo n^o subsistant, q^uo magis aia roatij dicatur p^{er} se subsistens. De modo exp^{re}ssendi accensum in sacra l^{it}eratura alio d^{is}putabitur.

*

Q^{ue} 2^a creatio activa sit actio aliq^uo externa? Res, q^uo re vera, dicenda sit transiens, n^o est p^{er} se t^{er}mine t^{er}mine exte- ri, s^{ed} est subiective, q^uo n^o manet in Deo agente, s^{ed} transit in rem patientem, in q^uo habet recipi? Respondeo q^uo res, q^uo creatu- ra respicit Deum, sicut iam efficiens, est realis: q^uo habet aliquam rem fundandi q^uo n^o pot^{est} esse alia, nisi passio, à qua n^o distinguitur actio: q^uo intentio. 2° res creaturae pot^{est} esse re creata: s^{ed} creatio active sumpta, est prior re creata, in sit via ad illam: s^{ed} creatio n^o est res creaturae ad Deum.

Unde colliges 1° n^o pot^{est} esse dum sine actioe externa per se velle et intelligere creare: sicut nec pot^{est} cum igne, si- ne actioe sua externa h^{ab}ere creare.

Colliges 2° sicut aperuisse actioem transeuntem esse conjunctam de modo, loquendo de actioe transeunte & p^{er} se q^uo n^o est creatio.

Colliges 3°

Obijet 3° ipsam rem creatam dici posse cum in bice-
 sionem creationis, et q^o talis e prior qm sit ipsa actio. Ita Curio.
 Q^o 3^a Q^o actio creativa et conservativa sint id reatu
 et effectus? Q^o affectus de actu q^o dicit rem creatam p se im-
 mediate conservat ut. Vg. e actio q^o animum reatum cre-
 avit et conservat ist. n. a se difert accidentate q^o q^o con-
 servatio e conservat negativam novitatis in re creata. Q^o
 Neg. de conservacione re, q^o post creationem pendet a ea et
 2^a q^o ad conservacionem, ut ma 1^a q^o pendet a fia: clarum
 n. e reatu et distinctam creationem ma q^o e a Deo solo,
 et ipse conservacionem q^o e a Deo, et a fia sit.

Questio 2^a.

Q^o creatio n^o lumine cognosci potv-
 erit, et an eam Artes agnoverit?

Q^o 1^a Q^o creatio n^o lumine cognosci potuerit? Q^o affectus
 colligitur ex Ph. et ex Scriptura. Q^o rationib^o 1^a. Dicitur q^o
 talis, ut est: id e independenter ab omnib^o: q^o etiam opera-
 bitur independenter a subis. q^o per accretionem. 2^a Isti sup-
 ponit rem compositam. na supponit qm componendi nempe man^o
 Q^o cum sit ea excellentior, nat supponit ad operationem q^o creabit.

3^a Q^o Divina e infinita: q^o et q^o in ista fundati ac q^o
 dicitur se id q^o n implicat. id creatio n implicat q^o ista q^o dicitur
 creata e a Deo, in nullo sit a se: id alioq^o sunt q^o creatioem
 produca, ut Angel^o, aia reatu, et ma 1^a. q^o n a Deo creantur.
 Q^o ois res sunt facta humane nati: id attendunt creatioem.
 q^o creatio lumine nati e cognoscibilis.

Q^o 2^a Q^o Artes agnoverunt creatioem? Q^o affectus
 colligitur ex multis locis in q^o asserit Deum e eam 1^a am
 oim arum eam efficientem, ac q^o n dari q^osum in in-
 finitum in causis agentibus. Q^o dicitur asserit q^o nullo nat
 fieri p intellectus p actionem Phisicam, n 1^a et 2^a id,
 de q^o et actioe intelligend^o e q^o dicit asserit Phisicam actione
 repere subm et notam.

Ovarstio .3.^a
Fueritne mundus ex aeternitate precepsus?

.Artes mundus ab aeterno fuisse gustavit, ut patet ex multis locis citatis in 1°. Opum docet fides, mundum in tempore fuisse gustatum Dei in aeternis imperio ac uoluntate.
Ola 1^a q. 1^a q. 1^a anni tempore uidebat mundus a deo fuisse conditus? Et uerissimè mundum creatum fuisse uero tempore nostri Emispherii. Ita multi. Id. flet q. con-
grediat ut mundo resens ratio optimum anni tempus largi-
rebi Deus in nostro hoc Emispherio, in q. conceda erat He-
roptima Christi Domini presentia, decoranda, Roma Ecclesia caput futuræ Europa religionis praeputa. Id optimum tem-
pus anni e. uerum, utpote amicum, temperatum, et com-
modatum ad resignandas, conservandas, et augendas. Et in eo tempore conditus e. mundus.

Probat q. mensis uerbi tempore? Et mensis Martio hoc n. Mensis Divini Verbi nostram aspungit nam et homin in cruce redemat, Et in eo homin uelut et mundum uerissimè e.

Probat 2° q. die mensis? Et ex V. Hieronimo die 28. Erat Dominus Dies in q. Christus resurrexit utraque canit Ecclesia in Hymno quod diei.

Primo dixerunt omnium
Quo mundus exalt conditus
Vel quo resurgens conditus
Nos morte uita liberat.

Dicit in arboribus hanc fuit maturus ut pote ex ggi edendi facultas hinc facta e. It fuit maturitatem assequenti in Apruno: Et in hoc tempore anni et n. uerbo tempore mundus conditus e. Et ad minorem dicendo arboribus tunc tempore Divinitus hanc fuit maturus, et sic fuit Xgg a. h. fuit in Apruno maturandi percreavit. Ola 2^a

Hic 2^a & conclusa fide mundi noua creatio potest ra-
 tionibus Physicis demonstrari? Res neg: nulla n. ratio hoc pla-
 ne conuenit. Probabilis in ratione solent opponi 1^a sumitur ex
 eorum consensu antiquorum Philosophorum. 2^a ex eo quod artium inuen-
 tores creda elate, et tempore nobis fluxerunt: non autem ueris-
 simile hoc infinita antecedentium annorum serie sine
 artibus uerisset. 3^a quod ut historia alij refert, quod non
 habet debitum exordium et primum.

Questio 4^a

Quo pacto delenda sint Phy- roes p mundi eternitate?

In soluendis rationibus ab Aristotele factis notabis 1° concedendum esse motum esse
 fuisse in tempore mouens, et motibile habuisse exordium, non generationem,
 et motum, sed per creationem ut patet in Angelo mouente, et in celo moto.
 2° tempus non fuisse esse posterius per ordinem ad tempus reale, quod
 fuisse primum, sed primum ad tempus imaginarium, quod ante tempus reale
 imaginatur.

3° non esse momentum esse finem presens tempore, et exordium
 futuri, sic enim cum esse tempus constet momentis precedens in infinitum
 retrocedendo. 4° Motum habiturum finem in alijs corporibus
 non esse habiturum, non in se sequi dari motum, quod non posterior ultimo,
 quod tamen illa corpora adhuc post ultimum motum, sic motibilia, non
 in mouebuntur, ita disponente Deo.

5° non fuisse preter diuinum ordinem post infinitum re-
 gis imaginarium esse tempus reale. 6° Item manens
 id semper facere id, si operetur necessitate sua non ut libere, ut
 Deus: unde potuit condere mundum in tempore, et non ab eterno.

7° Quum non semper facere optimum quod potest, unde tamen optimum fuis-
 set motus ab eterno, non fixerit a Deo.

In solutione aliorum argumentorum notabis 1° mu-
 dum esse exemplatum diuini exemplaris ad hoc in non opus
 esse ut sit diuino exemplari coeternus, si uult nec exemplari

22
creatum e' ejus durationis cum suo exemplari creato, aliq
et mundi esse spiritualis, ut e' exemplar divinum. 2° n^o
e' contra bonitatem et liberalitatem Dei differre beneficio
q' creationis mundi, n^o n^o ad libera liberalitatem plinet absolute, ut
dare, id ordinabile, et q'ndo maj' convenit, conveniebat autem
magis mundi creationis differre.

3° potuisse q' dum mundum condere a eterno, quo
infra explicata vlti, no' fuit in ut suam libertatem, et in degre:
sentiam sui a creaturis, et creaturarum ab ipso Deo degenere
tiam ostenderet.

4° verum qd' e' n^o posse uoluntatem novam elicere actionem
antigim, nec et uoluntatem antigim actionem novam, in uoluntate
qm' Deus h'et ab eterno creando mundum in tempore et recte dici
posse antigim, q' ad dabile q'ndo Deus mundum creavit de
facto.

5° Deum n^o creasse mundum in tempore qd' cum p'ami:
teret q'libet, l' qd' casu operaretur mundum, et q' ita illi pla:
uit sine nova sui mutatione.

6° verum qd' e' Deum p' suam omnigiam q' n^o distingui:
tur ab illiq' essia e' causa rerum, n^o in necesse q' ex illiq' ext'ia
rerum ext'ia nec' sej'cti id libere p' actionem externam ut in
pra' dixim' Vn' n^o regit rerum ext'ias e' eternal, si uult e' Dei
ext'ia.

7° n^o e' exigendam rationem ut Deus, (cum in tempore fe:
cerit mundum) ipsum n^o antea l' postea fecerit: hec n^o q'
e' d'icissura q' cum tempore mundus condit' fuisse: in q'is
Deo placuisse tali tempore, n^o antea l' postea, et bono condere ob:
sue sapie' secretum consilium.

Quaestio 5^a.

Utrum Deus in necessitate mundi creavit?

Non negamus Deum creasse mundum in necessitate, q' ignis. 8° igni
p' dicit, ut reliq' agentia in terra et uoluntate carereb' nec operante. 1°
igni e' q' e' q' Deus p' intum et uoluntatem mundum crearet, autem

De libertate

in ducere nec ita ut n' p'ducant n' ducere: ut pater in ducendo n' potest n' ducere filium, et sic et filius n' potest n' ducere eum Spiritum Sanctum. Et neg' ita docet fides, et patet ex utero et nouo instituto. Galmo. 134. Ita quondam uoluit domini fecit. Spiritus Sanctus ad ipsos, qui operati s'nt in concilio uoluntas sua, ioc' 1' quia nobis hispanis miss' operandi e' operari libere: Et tunc miss' Deo nobis hispanis mo' agendi tribuendus e'.

2. Deus habet in se infinite pfecte omni appellabilitatem et boni roem: Et extra se nihil inuenit nec appellandum: Et nihil nec ducendum. 3. om' pfectio q' inuenit' in creaturis, in Deo excellentiore modo ponenda e': id libere agere e' pfectio e' maximis creaturae rationali. Et in Deo collocanda e'.

Notabil' 1. Deum n' agere necessitate id, nec ut' cogendus, et agere media q'dam ioc' s' ex libero arbitrio q'd a necessitate auget constantiam, et certitudinem u' p'sistentiam a libere se habendi uoluntas, quas nullitas.

Notabil' 2. maiorem dari roem q' Deus ita nec cognoscat n' in ita nec amet, et uelit: q' s' cognio ferax in res q' tenet in cognoscendo insunt. uoluntas u' q' sunt in se ipsis: q' cum ita q'ut in Deo sunt nec habent ee. n' autem q'ut sunt in se ipsis: in e' q'd Deus n' quondam uelit, nec uelit, q'uis q' uult' scit, nec uelit.

Loquimur de ita uirtute omnium uoluntas abstractiua, l. simpli. cis in intelligentia, q' s' Deus res in suis eff'is seise cognoscat. Nam si sciam' sit de ita uisionis, nec de ita intuitiua, q' tendit in res q' ut in aliq' temporis ita ex'ibent, om' et e' Deum n' eas cognoscere necessitate abstracta, id ex hypotasi q' s' ei p' uoluntas uoluit dari ee.

Notabil' e' inter na' acta uoluntas diuina q' Deus uult aliq'd ducere ad extra et q'd in se pfectionem diuinam si q'd se h'um, et s' ee absolutum sp'et' ee, et si a Deo ad esse n' posse; si p' ex p'dic' s' in uim ad creaturas q' concessit, nec e' pfectio, nec im. pfectio, ab ita ut ad esse et ab esse p't' a diuino alio. Salde ueritate huj' d'oe abhi fortassis agendum latiq' exit.

Ita d' p' m' h'item Deus ex necessitate na' operari' h' ex d'oe h'item Deum in his q' p'tent ad mundi creatioem agere nec ut' p' ex latiq' uoluntas ita 20 in aliq' u' op'ib' libere operari ut n' uoluntas ex latiq' uoluntas ita 20.

Questio 6^a

Num aliqua à Deo ex aeternitate creari potuerit?

Responsum quod non implicat ex parte Dei: sicut non id est si ab aeterno fuisset, ab aeterno illuminaretur: sic Deus cum aeternus sit poterat ab aeterno creare, alioquin esset in Deo minor visus ad creandum quam in se habet illuminandum. Non implicat ex parte rei quodlibet, quod verbum divinum ab aeterno est productum: quod est productum ab aeterno aliquid non implicat. Non tandem implicat ex parte creationis, quod ille cuius ex nihilo in ipso est factum non denotat tempus ante, in quo res quae creata non fuerit, sed tamen quod non fiat ex aeterno subito: quod potuerit aliquid ab aeterno creari.

Hinc colligitur 1° quod opus est, ut res quae creata prius non sit, si non prius non esset non esset aeterna: sed tamen quod non sit est subito. 2° ea quae fiunt per creationem hinc suum fieri, et est sit in quibuslibet instanti assignato et sui conservationis, non tamen nec hinc in instanti, in quo fiunt, et facta sunt, nisi alioquin incipiunt, nisi quae ab aeterno creantur illud in instanti non herent.

3° illud effectum desiderabilem, si in sempiternis non differunt esse et potest esse explicandum ut dicamus si quod ab aeterno sit, id simul ex beatitudine et potestate existeret. quod si prius est potuerit, et deinde fuisset iam ab aeterno non fuisset ut patet. non vero ita ut dicamus si quod potuit esse ab aeterno, ab aeterno fuit. Unde in sempiternis non differunt esse et potest differunt sed potest esse, quod non potest esse ab aeterno, quod ab aeterno potuit esse.

Colligitur 4° ex maiori duracione rei non colligi eius maiore perfectio, alioquin alioquin aeterna beatitudo, imo et gloria. Spiritus hinc perfectiora, cum longiorem hanc duracionem, ut verum, et iustitiam.

Propositio 1°. Deus creavit ab aeterno libere, an necesse est libere, et quod ex eo quod antea, postea potest non creare, et quod dum creavit potest, non creare in sensu diuino, non composito.

Propositio 2° quod si illa duratio, in qua Deus potuit non creare? Responsum 1° eandem duracionem esse aeternitatem non ut hinc aut illi duracioni temporis imaginari vel, quod in ipsa individua aeternitate in qua Deus creasse potuisset non creare: sicut non in eodem instanti in quo libere operamur possumus non operari. Responsum 2°, illam duracionem, seu aeternitatem respondere temporis in se: nihil imaginario, in quo Deus potuisset non creare. Et nulla assignari potest tempore parti. Hinc verum aeternitatem, in qua Deus potuit non creasse alioquin creauisset ab aeterno.

ne dicas

Nec dicas, Socrates potuit ab eterno creari: qd et ab eter-
no in nihilum reuocari. By n. neg. conuiam, qd qd annihilati ante
annihilatiorem, supponit exting. iam annihilati eterna n. e. si qd
poterit ex lat. n. illi, annihilatio.

Nec dicas 2° nostram Deam Partem by regnare. By n. illo
n. loquitos fuisse de creatioe, de j. nos loquimus, id de ea, q. rei rei.
huitur e. post n. e. et hanc eternam e. posse recte negarunt.
q. d. u. dicunt eternitatem e. p. p. iam Dei loquunt de eterni-
tate, j. de se. In terminabilis in h. uba n. e. et p. fecta posu-
it, n. u. de eternitate, j. m. heret. res ab eterno creata.

Questio 7^a

Num res oes sine discrimine ab eterno esse poterit?

Q^{ta} 1^a q. res permanentes in corruptibiles, ut Angeli, corpora edibilia, et
res corruptibiles et permanentes, ut ignis, aqua, etia potuerunt ab
eterno creari? R^{sp} aff. q. n. imp. h. Non posse di. res, q. fuerit
ab eterno n. conseruari q. infinitum temp. alioq. ab eterno n. duraret.

Q^{ta} 2^a q. mod. q. qd est intellige de gl. ab. alia re successiuam
potuerit e. ab eterno? R^{sp} 1° de m. finit. neg. finit. n. m. d. u.
in u. p. et in tempore alioq. esset infinit. q. n. esset ab eter-
no. R^{sp} 2° est neg. de m. d. u. finit. recte. q. h. i. ex sua na.
potulatur t. i. in spatio, siue magnitudine.

Q^{ta} 3^a q. 2° q. sequeret implicatio, qd. daretur spatium, qd
m. d. u. g. u. r. e. t. qd spatium e. e. et n. e. t. infinit. q. d. i. m. d.
Poterit moueri ab oriente p. spatium infinit. duplo u. d. u. t. i. q. m. d. u. b. i. g.
Pauli, q. ab eod. oriente p. spatium infinit. i. i. moueret, Petri
hodie qui est Thysigonem, ante uideret Pauli in uallo infiniti
spatii, sed Paulus et lento gradu infinit. p. u. r. i. e. t. et
Petri duplo maius. q. daretur spatium ex Petri, et Paulum
infinit. ut p. i. e. et n. infinit. q. clauderet Petri, et Paulum
t. i. i. Alia r. o. s. omitto. R^{sp} q. d. i. m. d. u. q. u. c. u. l. a. r. i. s. p. o. t. u. e. r. i. t. e. a. b. e. t. e. r. n. o.
By g. h. a. b. i. l. i. t. y. n. e. g. P. u. i. q. u. a. i. a. o. i. q. u. i. d. e. t. i. m. d. u. m. o. u. e. r. e. t. a. b. e. t. e. r. n. o.
u. c. u. l. a. r. i. t. i. p. o. t. e. r. i. t. d. u. m. q. l. i. b. e. t. r. e. u. l. u. t. i. o. h. e. r. e. t. e. r. e. a. u. n. d. a. t. a.

ab aeterno
concedit.

22
geli: *Quia modo dicitur in infiniti actu Angelis. Hoc non admittit, quod dicitur uinculose,*
Quia? Angelus mouens caelum est prius, quia ipsum caelum mou-
erit: Sed motus caeli non est ab aeterno. Hoc non dicitur. Semel dicitur reuolutionis, ut:
quod si haec horarum, haberet ordinem horarum, ac si prius esset. Nisi dicitur re-
uolutionis, in integra reuolutio: id Angelus per impulsus facit domi-
nicatorem reuolutionis, quod antecedit omni reuolutionis, ac si prius quod
caelum mouerit. Qui hoc dicitur negat Angelum esse priorem omni
reuolutioni, sed dicitur, quod non prius habet assignat.

*Dicitur etiam caelum potuit esse ab aeterno. Sed si moueretur, quod generat:
si moueretur habet intentam: si generat quod potest moueri, quod quod
est prius motus. Et quod illam non est priusquam, id negatiuum
ac si non ex ea inferri potest hinc motus ab aeterno, et quod caelum, cum
est ergo dicitur dicitur ab aeterno ut moueretur a posteriori, et dicitur:
non Angelus quod potest esse motus, adhuc non moueretur ob repugnantiam in-*
finiti actus.

*Quia per generationem procedunt esse ab aeterno eo modo quod dicitur, ut
fuisse potuit, et negat. Hoc facit quod dicitur omnia singula corruptibilia
et eductionem fuisse in eis, non aliud quod creationem, quod in se ipsum
est coram quod. Vt. leo non generat nisi a leone. Sed non leonem de-
bitur dicitur quod creationem procedunt. hinc non non agerit dicitur quod a se-
runt nullum singule generari, quod aeterna corruptio anteceditur.*

*Quia si dicitur non dicitur ab aeterno crearetur leonem et leonem
suggerendo eis alimento, quod fatui manibus subgenerent, nunc ex
his generatio esse procedunt ab aeterno. Sed negat. Probabiliter hoc quod
illi in generatione prius quod illam generationem per se, dicitur non
per se generare, quod dicitur dicitur ad respondendam finem: quod
ista dispositio est prius, quod est generatio, ac si hinc non est
ab aeterno. Nec hoc argumentum recte dicitur, ut dicitur. Et dicitur
ut legitur patet.*

Caput 3^m et 4^m.

Questio. i.

Apian